

De dynamiek op de werkvloer teruggebracht tot een zakje M&M's

De Limburger 11-11-2023

Laatst zat ik aan tafel met twee managers. “Ik ben nogal rood”, zei de een op een zelfverwijtende toon. “Ik meer blauw”, bekende de ander schoorvoetend. Gaandeweg bleek dat ze het hadden over een test die in het bedrijfsleven op ruime schaal wordt gebruikt om personeel te beoordelen. Het ding bevat stellingen als “ik ben een strijdlustig type” en “ik vind nauwkeurigheid belangrijk”. Degene die de test invult, moet steeds een voorkeur uitspreken voor een van de stellingen. Uiteindelijk komt er dan een diagnose uitrollen, die wordt aangeduid met een kleur. Je kunt rood zijn – de überdominante hork. Of blauw – de koele rekenmeester. Geel kan ook: de gezellige kletsmajoor. Tenslotte is er groen: de diplomaat die het enerzijdsen-anderzijdsen tot kunstvorm heeft verheven.

Deze kleurentypologie dankt haar populariteit aan de Zweedse communicatiegoeroe Thomas Erikson en zijn boek *Omringd door idioten*. De boodschap die de goeroe gretig uitdraagt is dat rode, blauwe, gele en groene types in een eigen wereld leven en elkaar voor gek verslijten. En dat je teams maar het beste kunt samenstellen op basis van deze kleuren. Zet nooit een groene weifelaar aan het hoofd van een club die knopen moet doorhakken. Neem een gele flapuit voor meer jolijt op kantoor. Dat soort wijsheden spreekt grote groepen mensen – personeelsconsulenten voorop – reuze aan. Want het brengt de dynamiek op de werkvloer terug tot de overzichtelijkheid van een zakje M&M's.

Met psychologie heeft het niets van doen. Hoezo heb je aan vier kleuren genoeg om de bonte schakering van menselijke talenten en beperkingen te beschrijven? Waarom is het onmogelijk om vandaag rood en over anderhalf jaar geel te zijn? En dan: de Zweedse goeroe haalt beschrijving en verklaring hopeloos door elkaar. Vooruit: je kunt van iemand die vaak het voortouw neemt, zeggen dat ie rood is. Maar verkondigen dat zo iemand initiatieven ontplooit *omdat* ie rood is, grenst aan tautologische beuzelpraat. Het is zoiets als beweren dat een paard hinnikt *omdat* het een paard is.

Eriksons inspiratiebron is een gesjeesde Harvard-geleerde, die rond 1925 variététheaters afgang met een leugendetector. Hij koppelde roodharige en blonde vrouwen aan zijn apparaat en beweerde dan zichtbaar te kunnen maken dat de eerste groep mannelijke trekken bezit, terwijl de tweede groep gedwee is. De kift van Eriksons boek draagt de sporen van die intellectuele erfenis. De rode baas is daar afgebeeld als man. Het gelige type is een in rokje gestoken vrouw. Beoordeel een boek niet op zijn kift, wordt wel gezegd. Nou, hier kan dat prima.

Tjee, wat heb ik te doen met die twee managers. Je zult maar denken dat je tot in de eeuwigheid gedoemd bent om rood of blauw door het leven te dolen. Een gitzwart vooruitzicht.